

TRA -

SANDAKER SENTER

VEL

Et nærsenter for alle - Med fokus på miljø og bærekraft

LOG.

Sandaker Senter
Et nærsenter for alle - Med fokus på miljø og bærekraft

Travel-log

Bachelor i Interiørarkitektur
Vår 2019

Westerdals institutt
for kommunikasjon og design
Ved Høyskolen Kristiania

Kandidatnummer 300206

Veileder
Siv Berg- Larsen

Denne boken gir innblikk i prosjektet
fra start til slutt.

“Excite the mind, and
the hand will reach for
the pocket.”

- Harry Gordon Selfridge

Sirkelen er sluttet.

August, 2018

Jeg har brukt mye tid på å tenke på hva jeg ønsker å jobbe med når jeg nå skal velge tema for bacheloroppgaven.

Da jeg var ni år fikk jeg dra til kjøpesenteret alene for første gang. En venninne og jeg tok bussen og jeg husker at det kostet 8 kroner. Siden den gang har jeg brukt mye tid på kjøpesentere. Jeg har jobbet der, spist mat, gått lange turer, hatt gjenforening med venner jeg ikke har sett på en stund og selvfølgelig shoppet - mye!

Den første oppgaven vi fikk på studiet var å gjøre observasjoner på Paleet. Et relativt nytt kjøpesenter i Karl Johans gate. Hva er vel bedre enn å avslutte der man startet og ta med seg alt man har lært på veien?

For oppgaven jeg har valgt er nettopp et kjøpesenter. Det er grått og trist med trange og dårlige løsninger og ikke minst et hav av potensiale. Senteret jeg skal ta for meg er Sandaker Senter.

Lampe fra buehvelv i gågaten på Sandaker Senter

Inngang fra Sandaker borettslag

Mail fra Obos.

Kort fortalt er følgende status for eiendommen;

Vi jobber med en forskjønnning og mulig liten utvidelse av senteret og har arkitekter inne for ulike mulighetsstudier.

Det er litt begrenset med muligheter for arealutvidelser, samt at deler av p-anlegget er i sameie med borettslaget bak - så det blir et regnestykke ift hva man kan få til.

Vi ser imidlertid kvalitetene til eiendommen i form av;

- God og synlig beliggenhet
- Trikkeholdeplass som heter Sandaker
- Gode og store p-plasser (får en del kunder fra et større omland fredag og lørdager) – gir også muligheter ift bilkollektiv etc
- Urbant og med gode muligheter for å treffe en yngre målgruppe – «dra» Grünerløkka nordover
- Stikkord -urbant miljøsender? (Noen utfordringer ift byggets alder, tekniske utforming)

MEN

Senteret må

- Oppgraderes og tilpasses en yngre og urban målgruppe
- Inngangspartier må markeres og noen evt fjernes
- Bedre utnyttelse av arealer, kjeller

Hører fra deg!

BEFARING SANDAKER SENTER

Inngang D.

Alle senterets planter er kunstige.

Hovedinngang B. Heis til venstre i bildet.

Heis fra 1. til 2. etasje ved inngang B.

Fasade inngang B

Fasade Vinmonopolet. Plassering av ny hovedinngang.

Inngang B

Trapp ved inngang B opp til 2. Etasje.

Bogerud tekstil, ny lokasjon for Vinmonopolet

Gullsmed

Butikk uten navn

W.B. Samson

Mester grønn

Snask kiosk foreslått døgnåpen narvesen.

Vita. God takhøyde og synlige konstruksjoner.

Ark bokhandel.

Toalett ved inngang D

Toalett fra handlegaten

Toalett ved inngang D

HC WC ved utgang til parkeringsgarasje

Torshovhøyden - Prosjektert nytt boligområde på vis-à-vis Sandaker Senter

Torshovhøyden - Prosjektert nytt boligområde på vis-à-vis Sandaker Senter

Sagene brannstasjon på vis-à-vis Sandaker Senter

Nordpolen skole - Sykkelparkering mot Funkisgården.

Nordpolen skole - Skolegården

Nordpolen skole - Mot sandaker senter. med Sandaker borettslag i bakgrunnen.

Informasjonsmøte.

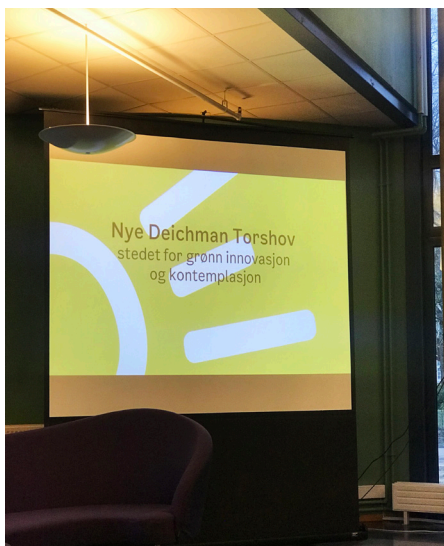
25. april 2019

DEICHMANSKE TORSHOV

Idag har jeg vært på informasjonsmøte for Deichmanske Torshov. 1. juni stenger de dørene for å pusse opp det slitte lokalet som har vært bibliotek siden 1979 med kun noen få enkle endringer i senere tid.

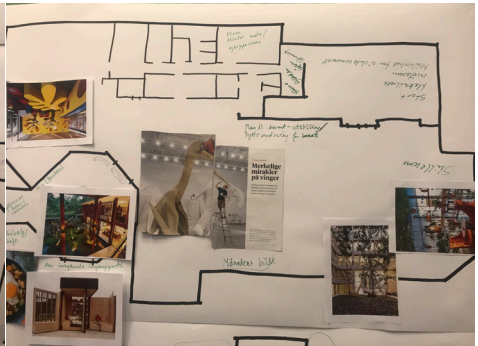
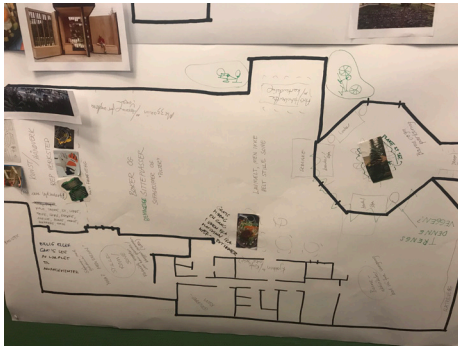
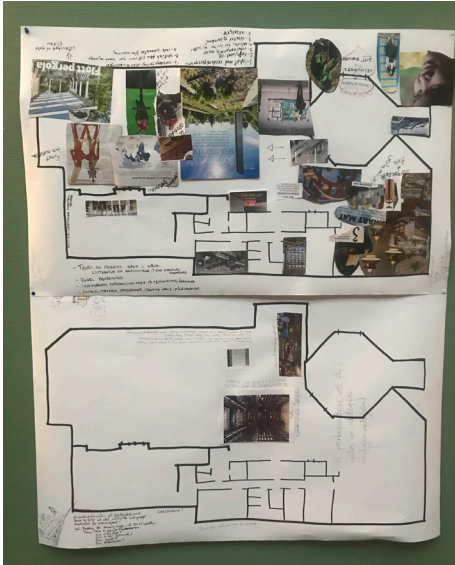
Seksjonsleder Stian Færden Kristensen forteller de fremtidige planene og viser skisser fra interiørarkitekten. Løsningen bygger på en ide biblioteket skal bygges opp litt på samme måte som en boligtomt, med oppkjørsel, drivhus, forhage, platting og hovedhuset. Han forteller også om at Obos planlegger en byhage på taket over biblioteket og at de håper på å få disponere og drifte denne med en intern trapp som går opp til hagen.

Målet er å være ferdig til desember. De har stort fokus på involvere de som bor i bydelen og bruker biblioteket. De

vil skape en arena hvor det er rom for samvirke også i årene fremover slik at biblioteket kan være fleksibelt og utvikle seg sammen med innbyggerne og deres behov fremover. I panelsamtalen på slutten av informasjonsmøtet blir det sagt at å gjøre og skape noe sammen er med på å skape tilhørighet og åpne opp for andre type samtaler. (...) Å være populær for alle og et sted folk føler tilhørighet til er en ferskvare. De vil derfor jobbe for at dette skal være bærekraftig.

Bilder: Skisser med bilder og tekst fra en workshop som har vært tidligere. Disse henger synlig i bibliotekets lokaler. Oppe t.v. Panelsamtale med ansatte i Sagene bydel

2. april 2019

Det er tirsdag morgen og jeg er på vei til jobb. Solen skinner og det er vår i luften. Tilfeldig møter jeg en venninne fra videregående på bussen. Vi pratet litt om oppgaven min før hun sa til en bekjent som hun var med: ”Ja men *navn*, du bor jo i blokka bak senteret. Hva tenker du om dette?

Han fortalte at han ikke hadde hatt noe i mot å se ned på et grønt tak og at det stadig vegg var mye bråk utenfor fordi lyden spratt inn i det høye murbygget på andre siden av gaten for så å gå tilbake til bygget han bor i. Han fortalte også at det ikke var et sted han oppholdte seg lengre enn hva som var nødvendig.

Notat.

ROMMET

Analysen til høyre viser en oversikt basert på oppdagelser gjort på befaringer på Sandaker senter, informasjon jeg har tilnærmet meg underveis og muligheter basert på inspirasjon fra andre kjøpesentere og internett.

Bachelor tanker Rommet

I denne situasjonen blir også fasaden en del av interiøret. Hvis vi ser på Sandaker's rommer / grenser som vegger som definere rommet (og de grensene er ganske markante) vil også fasaden i dette tilfellet ha stor betydning for rommet som menneskene ferdes i. Namlig: portaler og frie holdplasser utfor sentrer. Plutselig er det også det som er nærmest kroppen til de som bor der.

- Man ville aldri tatt med bilde av Sandaker senter i et prospekt for en bolig som selges

Sandaker senter en grønn oase

En oase er et område i ørken eller et område med rikere vekstliv enn omgivelsene. Et sted hvor det ofte er større bosetting og vegetasjon.

- Sml. no

Reisende måtte dra innom oasen for å få påfyll av vann og mat

- Wikipedia

Mange er avhengig av den.

En kontrast til dagens grå, mørke senter

Sendt mail til Oles og spurt om tegninger

Porfjort metall messing? sort?

↳ foran vindue i 2 etg og lett ut fra fasaden?

Glass? Reflektorer lys og gjør at bygget virker mer iøynefallende. Nå er det veldig matt og mørkt

Porfjort monstret med 40 bakh

↳ (gjør u fasade senter) metallfasade Astrop AS.

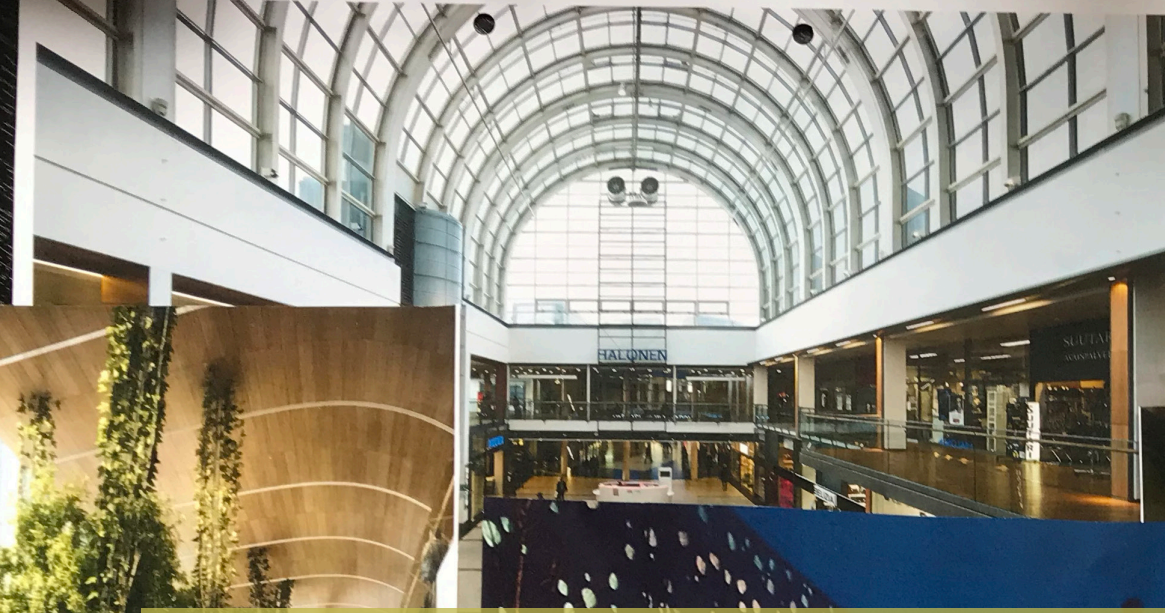
Expon AS

Spørreundersøkelse om ditt
forhold til Sandaker Senter

SCAN KODEN FOR Å KOMME TIL UNDERSØKELSEN

Kreativ

seek the crafted,
revel in tradition,
discover stories untold.

The Arcade

metode.

SWOT.

STYRKER, SVAKHETER, MULIGHETER, TRUSLER

Analysen til høyre viser en oversikt basert på oppdagelser gjort på befaringer på Sandaker senter, informasjon jeg har tilnærmet meg underveis og muligheter basert på inspirasjon fra andre kjøpesentere og internett.

Strengths (Styrker)	Weaknesses (svakheter)
<ul style="list-style-type: none"> ● Ligger sentralt på toppen av Torshov. ● Lett tilgjengelig via kollektivtrafikk, med bil og sykkel. ● Mange innbyggere i området rundt gir potensialet for høye besøkstall. ● Mange inngangspartier fordelt rundt i bygget. ● Tilknytning til biblioteket. ● Stor matbutikk med godt utvalg. ● 2 timer gratis parkering. ● Utleie av handlenett og byttebod. ● Lojal lokalbefolkning. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Lite synlig og tilgjengelig inngangsparti. ● Mørke lokaler med lite innsyn fra gateplan. ● Lite naturlig dagslys. ● Slitte lokaler hvor det nye som er tilført i ettertid ikke spiller sammen med de gamle detaljene. ● Lite appellerende butikker. ● Lav takhøyde foran selve butikkfrontene . ● Lite synlig skilting. ● Møkkete og slitte toalettfasiliteter. ● Trapperom i vindfanget. ● Ingen helhetlig konsept ● Inngangsparti på baksiden ut mot sandaker borettslag ● Dårlig utnyttelse av fasade
Opportunities (muligheter)	Threats (trusler)
<ul style="list-style-type: none"> ● Store arealer med flatt tak som kan benyttes som grøntarealer og/eller solcellepark. ● Sykkelparkering. ● Bedre reklamering på fasade. ● Gjennomgående høy takhøyde gjennom hele gågaten, her er det mulighet for å bytte ut det perforerte bølgeblikken med vinduer som gir lysinnslipp. ● Obos ønsker å gjøre noe med senteret. ● Bedre skilting for butikkene 	<ul style="list-style-type: none"> ● Storo storsenter ● Manglende inkludering ● Hvordan vil de som bor i leilighetene over parkeringsgarasjen stille seg til grønne tak? Sett en klage ang. dette hos plan og bygg.

Tankekart.

VISUELT TANKEKART

Gjennom bruk av kreative metoder har jeg fått større forståelse for hvordan senteret blir brukt, hva som mangler og fått nye ideer ved bruk av bla. tankekart.

Brainstorming.

STOLTHET, TRIVSEL, DYNAMISK

Tekst

Gjøre plass for
Kultur
Lage en scene for
Rom for arrangement?

Ofte
-plasser
-sittesreder
for mats med
venner og familie

Konstlig

Engasjement
musikk
dans
teater

aktiviteter

menesker åpner seg
gjennomsiktig

goaljenne

ausept

jobb

Nærhet

liv
fart og spenning

forandring

Idegennering

Hellesozialt
flere fornuftspørsmål

Har derfor mer likhet
-sentis var se
skilt. Gjøre
dette mer hyggelig

Gjøre sentret
mer trygt og
tilpasset alle.
I dag er det
åpent for
mange

åpne opp
slippe inn

Bringe ut sidene
inn, gjøre
arealer, brøstet? ?

Problemløsing:

hvordan kan interaksjonstilrette bidra
 til å gjøre sandnes sentre til en
 positiv arena for mer mellom
 mennesker og handel : en tid med
 kulturs og representordet ?

trivsel

glede
farger
familie

hjemme

Skole

miljø

Sunn

livets kvalitet

Stolthet

viser
frem

Verdsetting
Eierskap

Ull
mennesker
beveger

dynamisk

livs
fart og spenning

forandring

Idegennering

Gjøre sentret
1) noe folk
sitte og
2) sit tilbake
nærhet

flere
brus
områder

Feltnotater.

MAPPING

Ved å besøke senteret ved flere anledninger over en lengre periode samlet jeg observasjoner av ulike brukergrupper på Sandaker Senter. Observasjonene ble kartlagt gjennom mapping med strekmennesker for å ikke ta bilde av personene. På denne måten fikk jeg visualisert hvordan de ulike brukergruppene brukte senteret både ved hvordan de ankom senteret, bevegde seg gjennom og hvor lenge de oppholdt seg der. Jeg brukte også post-it lapper for å illustrere karakterenes følelser på de ulike stadiene.

En av oppdagelsene var bla. at en ungdomsgjeng brukte trappen opp til 2. etasje som oppholdssted. Det var også en dame i 40-50-årene som satt på en benk med laptopen i fanget og ved hovedinngangen satt det ofte mange eldre. De satt både alene og sammen med andre. En av de store oppdagelsene var også problemet rundt trappen ned til den ene inngangen fra gateplan.

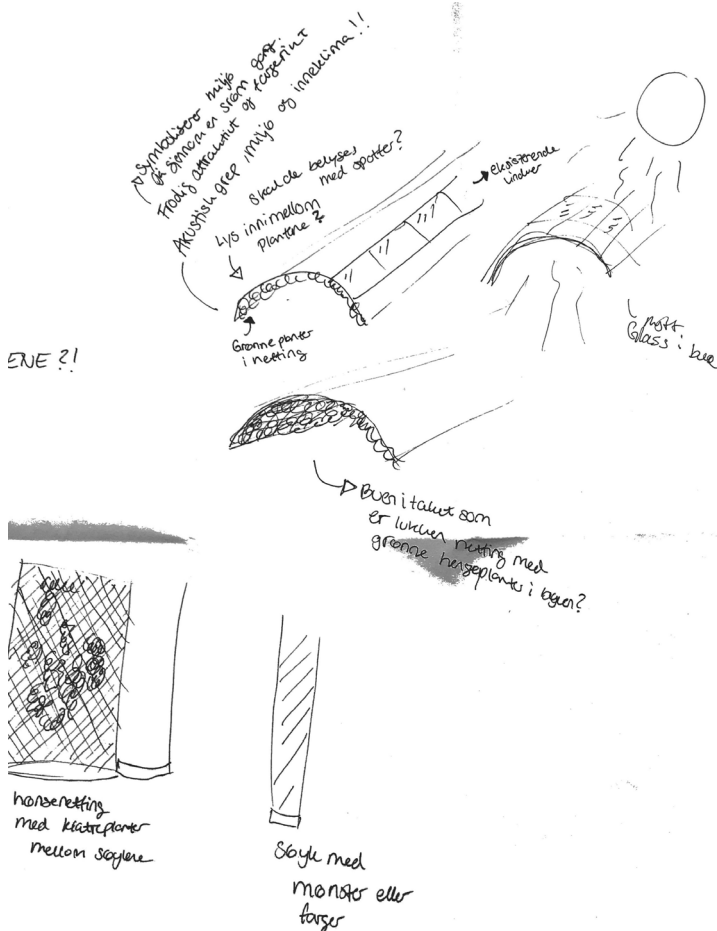

Skisser.

Gjennom hele prosessen har jeg skisset både

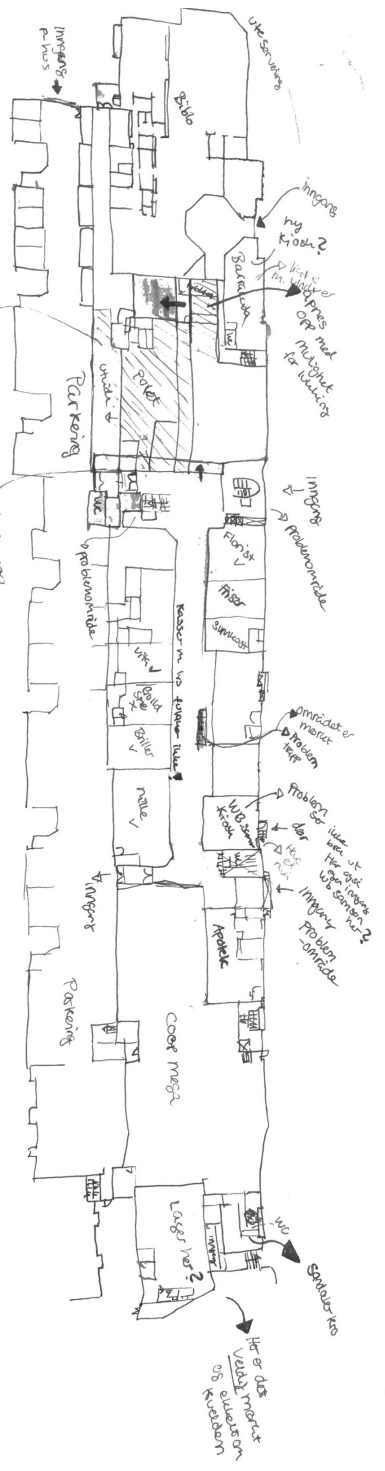

Fald er i det
53 væn
Pole i træsten
er 8 sønner
= kan bli vinter
og sommer i det væn

For at et vindst
forvandside vil bli
belysning ?!

Lys lys lys !

Problema
hor skal Bogstak?
Sponsen til kunder
Hvile butikker
Sauer du?
Hvile lover du ikke?

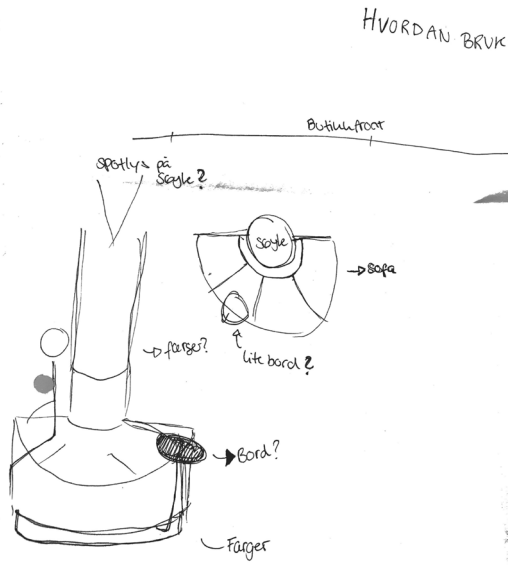
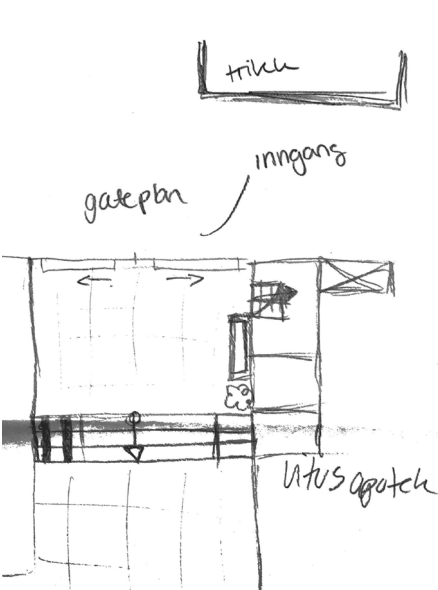
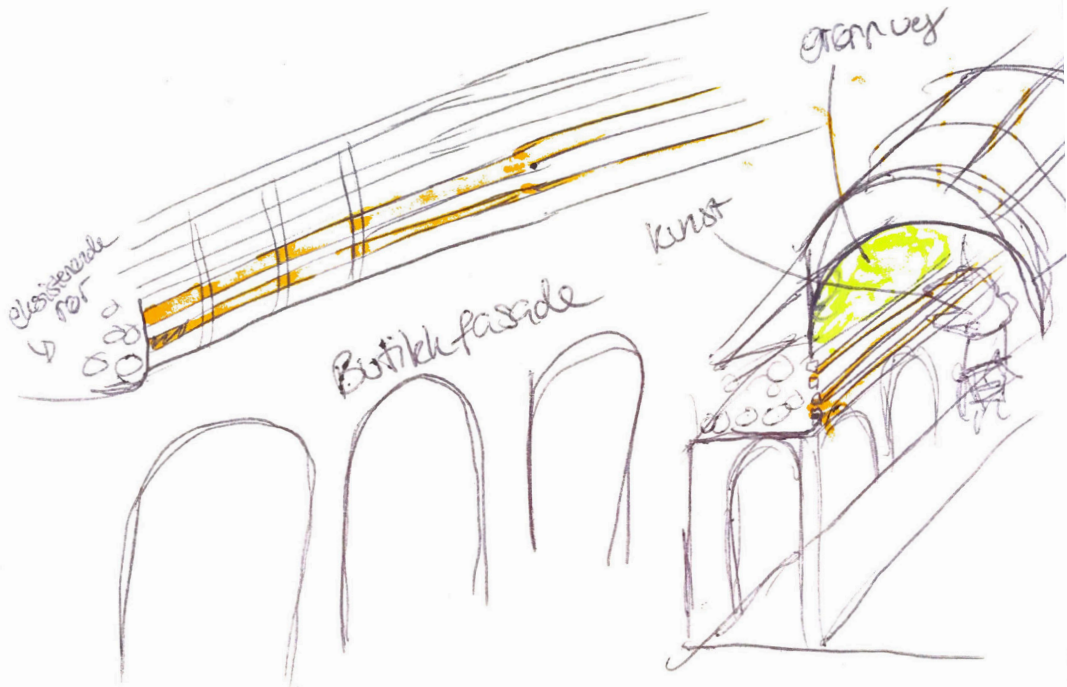
åpne opp for utvidning for brenn

åpne opp for utvidning synlig og utvidning for utvidning

amrødet er mørket
Problematikk
Problem med utvidning av kassen
Problem område

Her er det veldig trøstet og kjølig

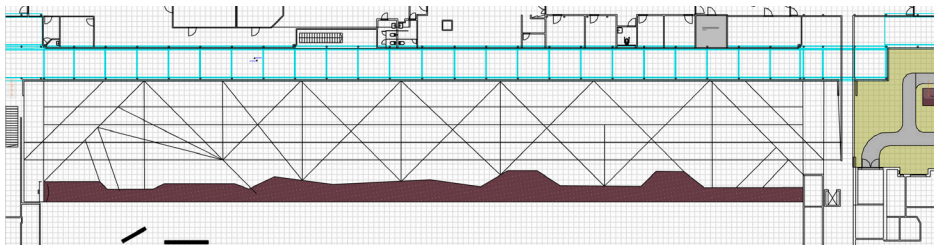

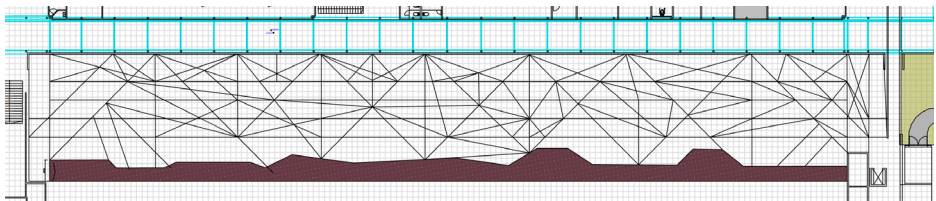
Prosess.

TAKHAGE

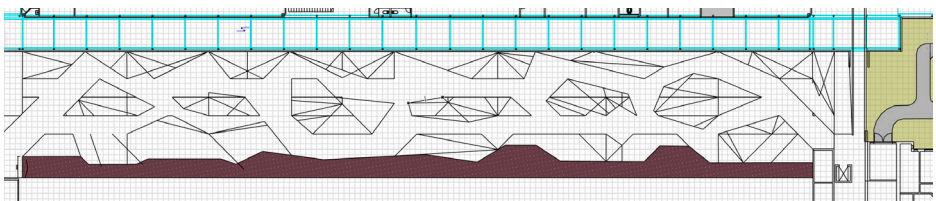
For å finne mønsteret til hvordan takhagen skulle utformes startet jeg med å dele arealet inn i mange trekanter. Enkelte linjer ble fjernet og lagde en sti mellom de resterende formene som til slutt ble plantekasser og sittearealer.

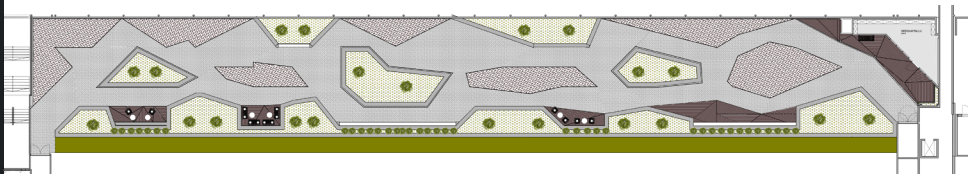
Første steg av inndelingen av arealet

Andre steg av inndeling

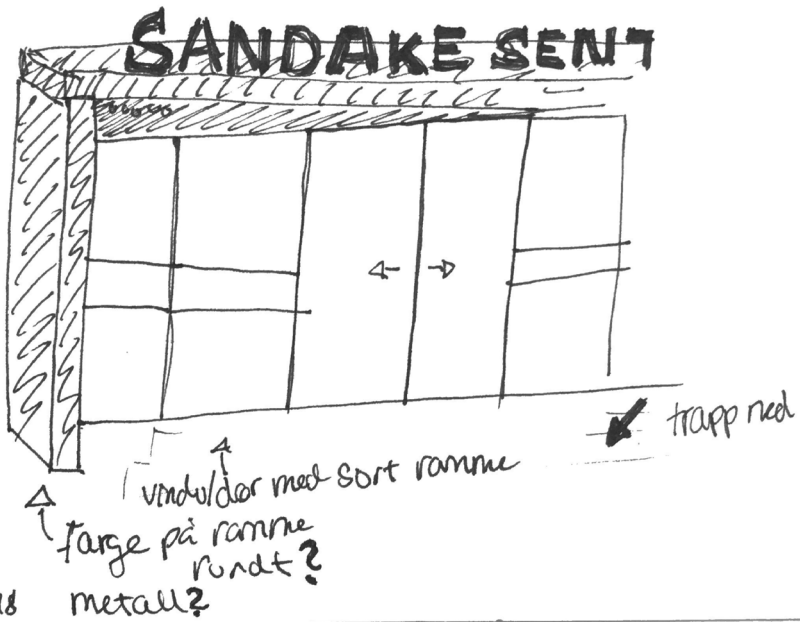
Utforming av sti

Sluttresultat

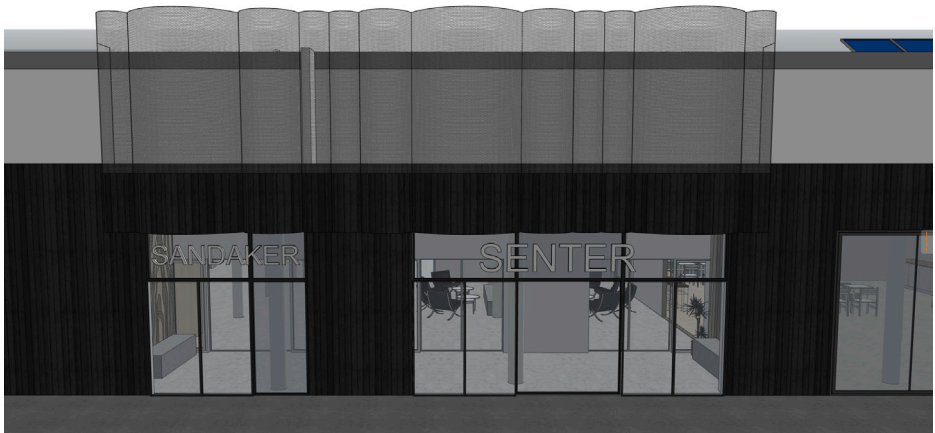
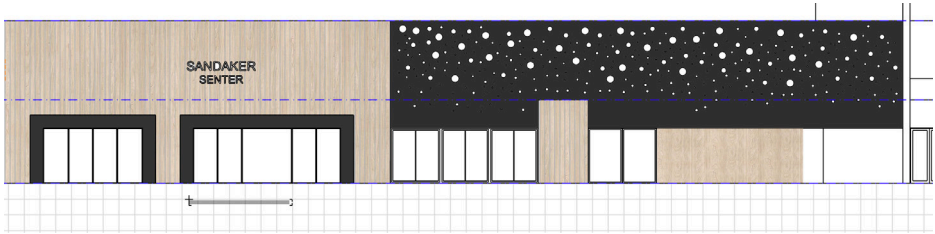
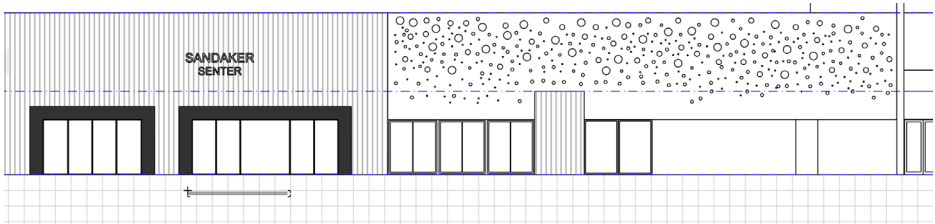
FASADE

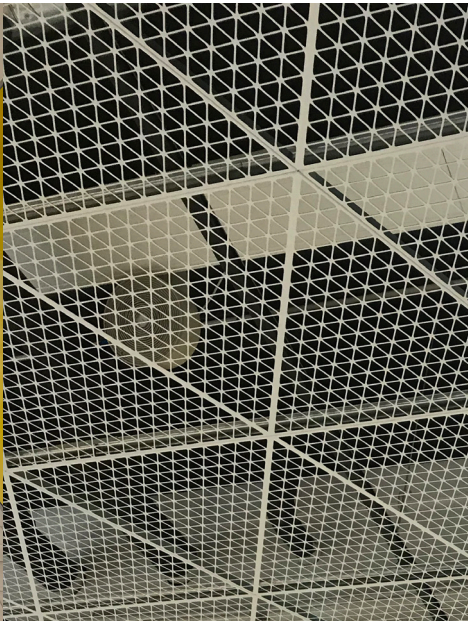
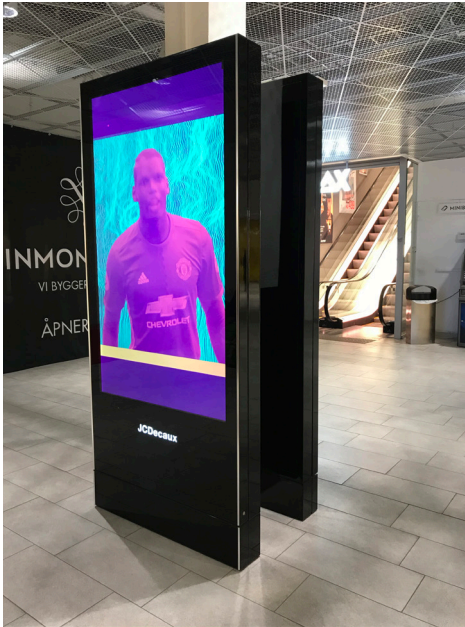
For å finne mønsteret til hvordan takhagen skulle utformes startet jeg med å dele arealet inn i mange trekanter. Enkelte linjer ble fjernet og lagde en sti mellom de resterende formene som til slutt ble plantekasser og sittearealer.

30/10-18

CASE-STUDY

BEFARING CC DRAMMEN

CC drammen er et relativt lite senter som ligger på Brakerøya i Drammen. Senteret består av to etasjer og noen få butikker som er tilgjengelig ved å gå ut på parkeringsplassen i 2. etasje for så å gå videre over i et nytt bygg. På sin egen nettside skriver de følgende:

“Vi har et godt utvalg av spesialbutikker innen blant annet bilrekvisita, apotek, helsekost, jernvare og interiør, i tillegg til vanlige bransjebutikker og en stor velassortert dagligvarebutikk. Vår koselige kafé i andreetasje skaper et naturlig samlingspunkt for både stamkunder og nye gjester.”

Når jeg besøker senteret er det fredag ettermiddag og det er mange gjester på spisestedet i 1. etasje. I resten av senteret er det stille og ikke spesielt stor trafikk. Himlingen er malt sort og skifter mellom synlig venitalsjon og rørsystem og en hvit perforert systemhimling. Den mørke hinlingen skaper en lun og trygg atmosfære. Det er brukt sterke farger i de delene som leder inn/ut av senteret. Sammen med den sortmalte himlingen gir det en følelse av at de har prøvd å tenke på interiøret.

Det er plassert ut miljøstasjoner rundt om i senteret og de har tydelig merking og informasjon som gjør det lett for de handlende å orientere seg.

Det er noen sittebenker ved senterets hovedinngang og få andre steder, men uten om dette oppleves senteret litt tomt og lite møblert.

CASE-STUDY

BEFARING SANDENS

Sandens ligger sentralt til i Kvadraturen i Kristiansand og er ett av fire mindre kjøpesentre i gågaten markens. De har 35 butikker fordelt på tre etasjer og satser mest på motebutikker, men har også andre butikker.

Sammenlignet med mange av de andre kjøpesentrene fremstår Sandens som litt "glossy" med blankpolerte fliser i stein og en kjølig kombinasjon av hvitt og glass. Det er benyttet lite treverk, men det lille som er å se som håndløper langs rekkverket er med på å varme opp uttrykket.

I midten av senteret er det et atrium som gir naturlig dagslys ned gjennom alle etasjene. Da jeg besøkte senteret på vinterstid fremstod det som relativt mørkt. I nærheten av søylene er det plassert ut plantekasser med grønne planter. Det er få sitteplasser i fellesarealene, men i 1. etasjen hvor man kommer inn er det noen av serveringene som har stoler og bord plassert ut i fellesområdet. I kjelleren er det plassert ut barnekaruseller. Himlingen i gangsonene består stort sett av hvite gitter tak/rutenett himling.

Det er lett å orientere seg fordi senteret er såpass åpent, men det er ikke et sted hvor det føles riktig å sette seg ned for å slå av en prat med venner. Det er jo ingen steder å sitte uten om tilknyttet spisestedene?

Ved hovedinngangen har de utlån av paraplyer, men utover dette gir ikke interøret inntrykk av at de er opptatt av miljøet. Jeg vil med andre ord si at konseptet passer

CASE-STUDY

BEFARING BYPORTEN

Byporten ligger sentralt i Oslo sentrum med tilknytning til buss, tog, trikk og t-bane. Senteret har butikker over tre plan og skriver på nettsiden at det er et lite og intimt senter hvor du finner butikkene du ikke finner på alle andre kjøpesentre.

Senteret er stort sett trafikert da det har gjennomgang inn til Oslo S. Til sammenligning med Sandens fremstår også byporten relativt "glossy".

CASE-STUDY

BEFARING TORGBYGGET

Torgbygget er et lite handlesenter som ligger i Nydalsveien 33 i Oslo, i tilknytning til t-banestoppet Nydalen. Senteret kan på mange måter sammenlignes med Sandaker Senter da publikum kan finne mange av de samme funksjonene. Det har totalt 17 butikker. Til sammenligning har begge Coop Mega, Vinmonopolet, cafeer, apotek, helsesenter, blomsterbutikk og Auster frisørsalong.

Ved første øyekast fremstår senteret som mer åpent, luftig og lyst. Belysningen er "chrisp" og slik man forventer at den skal være på et senter. Det er noen få sittesoner med urbane benker fra Vestre. Det er høyt under taket og går rulletrapper ned til t-banestasjonen. Det er en fargerik vegg malt i en rosa/lilla farge. Søylene foran veggen er malt i forskjellige varme toner og på veggen henger det flere abstrakte kunstverk. Det er to uteserveringer i tilknytning til spisestedene. Den ene retter seg ut mot et pent opparbeidet område rundt akerselva.

På mange måter vil jeg si at senteret oppleves som et helt vanlig senter. Det er ikke noe spesielt fra eller til, som gir den unike handleopplevelsen. likevel ville jeg valgt Torgbygget framfor Sandaker da det virker bedre ivaretatt og har en bedre atmosfære. Jeg ser for meg at det kan være et hyggelig sted å ta lunsj eller sitte mens man jobber med et prosjekt.

Feltnotater.

MAPPING

Ved å besøke senteret ved flere anledninger over en lengre periode samlet jeg observasjoner av ulike brukergrupper på Sandaker Senter. Observasjonene ble kartlagt gjennom mapping med strekmennesker for å ikke ta bilde av personene. På denne måten fikk jeg visualisert hvordan de ulike brukergruppene brukte senteret både ved hvordan de ankom senteret, bevegde seg gjennom og hvor lenge de oppholdt seg der. Jeg brukte også post-it lapper for å illustrere karakterenes følelser på de ulike stadiene.

En av oppdagelsene var bla. at en ungdomsgjeng brukte trappen opp til 2. etasje som oppholdssted. Det var også en dame i 40-50-årene som satt på en benk med laptopen i fanget og ved hovedinngangen satt det ofte mange eldre. De satt både alene og sammen med andre. En av de store oppdagelsene var også problemet rundt trappen ned til den ene inngangen fra gateplan.

SANDAKER SENTER

Et nærsenter for alle - Med fokus på miljø og bærekraft

Bachelor i Interiørarkitektur (BOP3103)

Vår 2019

Kandidatnummer 300206